12. Redakční systém

Redakční systém je software, který umožňuje správu webu a jeho obsahu, zejména jednotlivých stránek, dokumentů, fotogalerií apod.

Nespornou výhodou redakčního systému je, že umožňuje **vytvářet a aktualizovat obsah webu**, tj. vkládat na web informace, dokumenty, obrázky aj., **bez znalostí webových technologií** (HTML, CSS apod.). Obsah je na web vkládán obvykle pomocí tzv. WYSIWYG editoru[1)], který při editaci umožňuje vidět stránku tak, jak bude skutečně vypadat, až bude zveřejněna.

Redakční systém je obvykle nastaven tak, aby se editor stránek, tj. ten, kdo na web vkládá obsah, **nemusel starat o vzhled jednotlivých prvků**. Editor pouze vybírá styly odstavce (úroveň nadpisu apod.), doplňuje údaje v grafickém rozhraní (např. definuje vzhled a vlastnosti obrázků či dalších prvků pomocí ikon a formulářů) apod. O formátování, definici formulářů pro výběr vlastnosti jednotlivých prvků, automatickou tvorbu menu nebo drobečkovou navigaci atd. se stará redakční systém.

V redakčním systému se nastavuje vzhled webu a jeho struktura, mohou se také obvykle nastavit různé podpůrné nástroje nebo automatické akce. Nastavení redakčního systému ovlivňuje výslednou přístupnost webových stránek. Pokud je redakční systém nastaven špatně nebo nenabízí některé možnosti práce s webovou stránkou, může to mít negativní vliv na přístupnost celého webu či jednotlivých stránek. Přístupnost webu je proto třeba mít na zřeteli již při výběrem a nastavování redakčního systému.

V jednotlivých redakčních systémech existují hotové šablony, které lze využít a obvykle také více nebo méně přizpůsobit.[2)] Některé z těchto šablon jsou již vytvářeny tak, aby byly přístupné pro uživatele se specifickými potřebami, proto při výběru šablony hledejte ty, které požadavky na přístupnost splňují. Ve webovém vyhledávači můžete zadat dotaz **accessible template** doplněný názvem příslušného redakčního systému.

Na to, zda web bude nebo nebude ve výsledku přístupný, má vliv nejen grafický vzhled, ale také validní zdrojový kód, struktura webu, ovládání a navigace, způsob, jakým systém pracuje s obrázky nebo odkazy, i další aspekty.

Na co si dát pozor

Ve fázi výběru a přípravy redakčního systému je přístupnost spíše záležitostí webových vývojářů, nikoliv knihovníků. Jakmile je však redakční systém nastaven a web zprovozněn a ukáží se problémy s přístupností, je obvykle velmi obtížné (a v některých oblastech i nemožné) přístupnost zlepšit. Proto uvádíme příklady oblastí, na které je třeba si dát pozor, protože se u nich velmi často vyskytují problémy. Těmito oblastmi jsou:

- struktura stránek;
- přístupnost menu a navigace obecně;
- alternativní texty k obrázkům a videím;
- odkazy;
- formuláře;
- grafika;
- zobrazení na mobilních zařízeních;
- jazyková nastavení.

Struktura stránek

- Na webu musí být definovány **oblasti stránky podle jejich funkčních rolí** (např. navigace, hlavní obsah apod.).[3)]
- Každá stránka musí mít **nadpis první úrovně a hierarchickou strukturu nadpisů** (je nutné dát pozor na logickou strukturu při využití různých bloků, ze kterých se stránka skládá).

Přístupnost menu a navigace obecně

- Pozor si dejte zejména na přístupnost rozbalovacích menu:
  - Menu musí být **přístupné i bez použití myši**.
  - Při přechodu na další položky menu **nesmí být uživatel nucen procházet vnořené úrovně předchozích položek** menu.
- Uživatel musí mít možnosti **přeskočit menu a přesunout se na hlavní obsah stránky**.
- Uživatel musí mít **možnost orientovat se ve struktuře webu na kterékoliv stránce** (k tomu obvykle slouží drobečková navigace a mapa stránek).

Alternativní texty k obrázkům a videím

Editor musí mít možnost **vkládat k obrázkům i videím alternativní popisky**.[4)]

Odkazy

- Systém musí umožnit **vytváření přístupných odkazů**. Musí být možné zejména:
  - odlišit odkazy od okolního textu barvou a typem písma, odlišit navštívené, nenavštívené a aktivní odkazy;
  - vizuálně zvýraznit aktivní prvek (odkaz, pole) při procházení stránky pomocí klávesnice (přiřadit aktivnímu prvku tzv. focus).

Formuláře

- **Označení povinných polí formuláře nesmí být závislé na vizuálním vnímání**.
- Nápověda a **popisky polí** musí být uvedeny před polem.
- Uživatel musí při vyplňování formuláře dostat dostatečně **návodné informace o chybách**.
- Při opravě chyby **nesmí dojít ke ztrátě již vyplněných údajů**.
- **CAPTCHA** musí být přístupná i pro uživatele, kteří nemohou vnímat informace zrakem.

Grafika

Redakční systém musí umožnit nastavení **funkční grafiky**, zejména **kontrastů** popředí a pozadí.

Zobrazení na mobilních zařízeních

- Web musí mít **responzivní design**, tj. přizpůsobit vzhled a rozložení stránky zařízení použitému k jejímu prohlížení.
- Musí být možné **samostatné nastavení vzhledu webu pro mobilní zařízení** (případně také nastavení specifických funkcí pro mobilní zařízení).

Jazyková nastavení

- Doporučuje se, aby systém umožňoval **vytvářet různé jazykové verze stránek**.

Vkládání informací do redakčního systému

I když je návrh konkrétního webu vytvořen tak, aby splňoval nároky na přístupnost pro osoby se specifickými potřebami, samo o sobě to nestačí. **Záleží nejen na návrhu webu, ale také na tom, jak jsou informace na web vkládány.** Pokud se při aktualizaci informací na webu nebere zřetel na požadavky přístupnosti, **i web, který byl navržen jako přístupný, se může lehce stát velmi bariérovým**.

Při vkládání informací ovlivňuje přístupnost stránky **její struktura** (název, nadpisy) a **srozumitelnost informací**. Značnou roli hraje také způsob, jakým se pracuje s **odkazy na stránce**, jak jsou voleny a vkládány **obrázky**, zda všechny texty a použité prvky mají dostatečný **kontrast** vůči pozadí, zda netextové prvky mají **textovou alternativu**. Záleží také na tom, zda jsou **přístupné i dokumenty** zveřejněné na webu nebo jakým způsobem jsou tyto dokumenty prezentovány (např. zda je uvedena informace o jejich velikosti a formátu).

Dobře nastavený redakční systém může velmi pomoci přístupnému vkládání informací, protože uživatel některé věci nemusí hlídat – systém to dělá za něj. Řada aspektů přístupnosti však naopak závisí přímo na tom, jak jsou informace zveřejněny. Proto je důležité, aby lidé, kteří s webovými stránkami pracují, vkládají na ně informace a upravují je, znali základní principy vkládání informací do redakčního systému formou přístupnou pro uživatele se specifickými potřebami a při editaci webových stránek tyto principy dodržovali.

Přehled základních doporučení a návodů pro vkládání informací přístupnou formou najdete v Manuálu přístupné editace webu. Je určen právě pro ty, kdo informace na web vkládají. Jako ukázky jsou použity příklady z konkrétní instalace redakčního systému Drupal[5]. Uvedené postupy jsou však obecně platné a jsou víceméně shodné napříč redakční systémy, studijními (či jinými) informačními systémy, e-learningovými nástroji atd. Tyto nástroje se obvykle liší spíše drobnostmi, např. názvy tlačítek nebo polí, případně vzhledem WYSIWYG editoru.

1)

WYSIWYG je akronym pro „What You See Is What You Get“, tj. „co vidíš, to dostaneš“.
2)

Šablony pro redakční systémy s otevřeným zdrojovým kódem jsou často dostupné zcela zdarma.
3)

Bližší informace pro tvůrce webu najdete např. v článku Page Regions.
4)

Popisky by neměly chybět ani u obrázků vkládaných přímo do webové stránky, ani u fotogalerií.
5)

Konkrétně jde o web Jaboku – Vyšší odborné školy sociálně pedagogické a teologické a web Knihovny Jabok.

From:
https://prirucka.osvobozena-knihovna.cz/ - **Metodické příručky pro knihovny**

Permanent link:
https://prirucka.osvobozena-knihovna.cz/pristupnost/redakcni_system

Last update: **2020/09/23 14:44**